

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Grillová Martina.

Dostupné ze Školského portálu Karlovarského kraje www.kvkskoly.cz, materiál vznikl v rámci projektu Gymnázia Cheb s názvem Rozvoj školského portálu Karlovarského kraje

Velká francouzská revoluce

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hubert - La Bastille.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hubert_-_La_Bastille.jpg)

VFR = 1789 - 1794

- **zásadní mezník v moderních evropských dějinách**
- nejvážnější evropský konflikt z konce 18. stol.
- vliv i na dění v jiných evropských státech

- Během VFR – změna ve způsobu vládnutí:
Absolutistický stát → **konstituční monarchie** → **republika** ← **jakobínská diktatura**

Předrevoluční Francie

- Absolutistický stát s neomezenou vládou panovníka /přesvědčen o “božském původu“/
- Nejmocnější a nejlidnatější evropská země
- Stále feudální uspořádání společnosti – církev, šlechta, poddaní
- **Dlouhodobá krize:**
 - a) **vyčerpanost z válek** /z doby Ludvíka XIV. a Ludvíka XV., pomoc ve válce amerických osad za nezávislost/
 - b) **finanční krize** – prázdná státní pokladna, zadluženost
 - c) **přepych královského dvora**
 - d) opakující se neúroda = nedostatek potravin → drahota → hlad

Vládnoucí královský pár

LUDVÍK XVI.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Louis_xvi.jpg

MARIE ANTOINETTA

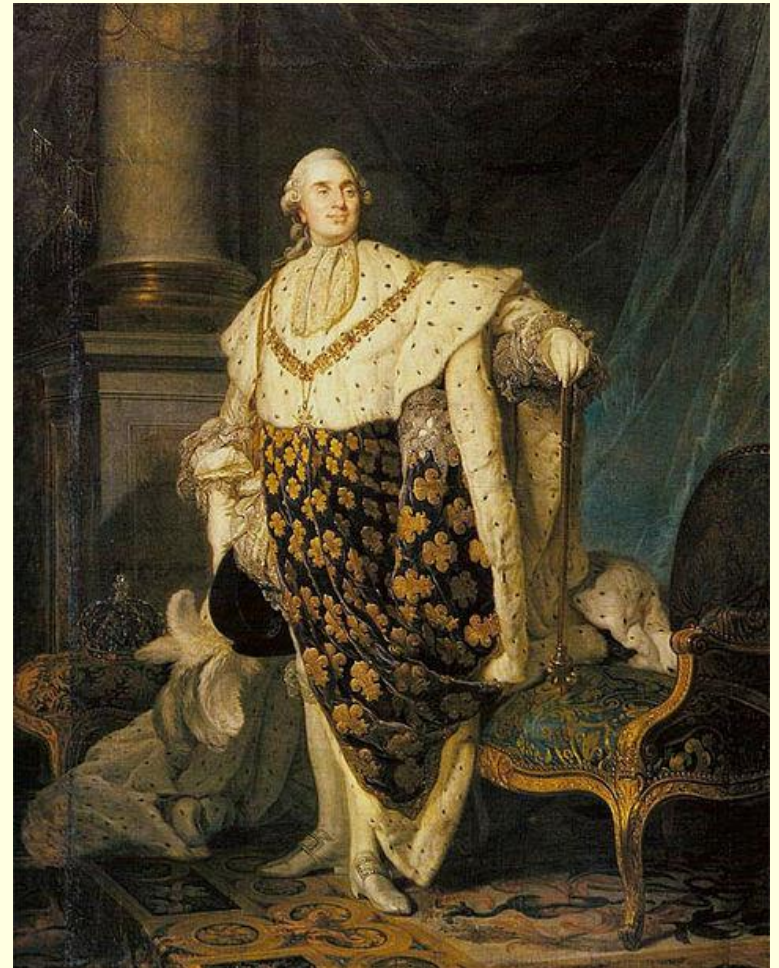

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Marie_Antoinette_Young2.jpg

■ LUDVÍK XVI.

Vláda: 1774 - 1792

- ❖ nerozhodný
- ❖ pod vlivem dvořanů a své manželky
- ❖ proti změnám
- ❖ vladaření se příliš nevěnoval
- ❖ záliby /lovy, turnaje, plesy/

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Louis_xvi.jpg

MARIE ANTOINETTA

- ❖ dcera Marie Terezie
- ❖ panovačná
- ❖ rozmařilá
- ❖ ve Francii neoblíbená
- ❖ „pyšná Rakušanka“

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Marie_Antoinette_Adult7.jpg?uselang=cs

Společnost v předrevoluční Francii

1. stav

Duchovenstvo

- velký majetek i moc
- privilegovaní, neplatí daně
- asi 100 000 duchovních

3. stav = 97 % /podřízené postavení, nepriviligovaní/

- povinnost platit daně, bez politických práv, roba, desátky

2. stav

Šlechta

- majetní, přepych
- privilegovaní
- osvobozeni od daní
- asi 400 000 šlechticů

rolníci, měšťané, řemeslníci,
městská a venkovská chudina,
podnikatelé, bankéři, právníci
=== POŽADUJÍ REFORMY

- Proti starému režimu = **široká opozice**
- Monarchie vyhovovala jen privilegovaným stavům = 3 %
- V čele – vlastenecká liberální a pokroková inteligence **spjati politicky s potřebami třetího stavu, ideologicky s osvícenstvím**

Požadavky: odstranění privilegií, poddanské závislosti + svobodné podnikání, občanské politické svobody, omezení absolutismu, přístup do úřadů a účast na vládě

Příčiny revoluce

- hospodářské
- politické
- ideové

Pokus krále o řešení

- 1789 svolány **generální stavy** /poradní sbor panovníka, zastoupeny všechny tři stavy = naposledy se sešly před 175 lety/
- Král chce souhlas ke zvýšení daní
 Nesouhlas + odpor proti králi
- Třetí stav se odtrhl = prohlásil se tzv.

Národním shromážděním

NS = chce splnění svých požadavků + zavedení ústavy

Reakce krále

- Chystá vojenský zásah proti NS
- Nechce žádné změny
- Chce udržet svou absolutistickou moc

=== **Francie na prahu revoluce**

1. fáze 1789 - 1792

- 14. 7. 1789 = útok na **BASTILU** /královská pevnost, politická věznice, symbol zlovůle a starého režimu/
- Dobyť Bastily po 5hodinovém boji
- Pád Bastily = vítězství pařížského lidu a začátek revoluce

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Prise_de_la_Bastille.jpg?uselang=cs

1. fáze 1789 - 1792

- Další vzpoury i v jiných městech a živelná povstání na venkově

- Heslo revoluce:

„*Svoboda, rovnost, bratrství*“

NS – ruší feudální přežitky /poddanství, robota, desátky, šlechtická privilegia aj./

- Odstraněn starý feudální režim
- NS – chce vydat ústavu, přejmenovalo se na **ÚSTAVODÁRNÉ NÁRODNÍ SHROMÁŽDĚNÍ**

1. fáze 1789 - 1792

ÚNS – vydává: **Deklaraci práv člověka a občana**

- 17 článků
- Vzor – Prohlášení nezávislosti USA
- Rovnost před zákonem
- Náboženská a osobní svoboda
- Svobodné podnikání

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Declaration des droits de l'homme et du citoyen.jpg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Declaration_des_droits_de_l'homme_et_du_citoyen.jpg?uselang=cs)

1. fáze 1789 - 1792

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:French_Revolution-1792-8-10_w.jpg?uselang=cs

- národní gardy (La Fayette) = ozbrojené oddíly měšťanů k udržení pořádku
- dobrovolnické armády na obranu Paříže /dobrovolníci z Marseille/ --- nová bojová píseň (Marseillaise = hymna revoluce, dodnes státní hymna)

1. fáze 1789 - 1792

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hubert - La Bastille.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hubert_-_La_Bastille.jpg)

- 1790 **demonstrace na Martově poli** = za sesazení krále a pro republiku === rozehnána /poprvé násilí/
- **Pokus krále o útěk** z Francie = zrada, na hranicích poznán, zatčen, vrácen do Paříže
- =zajatec, formálně na trůně, ale zbaven moci

1. fáze 1789 - 1792

- 3.9. 1791 – vydána ÚSTAVA
- Konstituční monarchie = králova moc omezena ústavou, zákony tvořili poslanci, král pouze prostředníkem zákona

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hubert - La Bastille.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hubert_-_La_Bastille.jpg)

Politické kluby

- umírnění:

girondisté

- radikální:

cordeliéři (Marat, Danton)

Politické kluby

- umírnění:

girondisté

- radikální:

cordeliéři (Marat, Danton)

jakobíni (Robespierre)

Politické kluby

- umírnění:

girondisté

- radikální:

cordeliéři (Marat, Danton)

jakobíni (Robespierre)

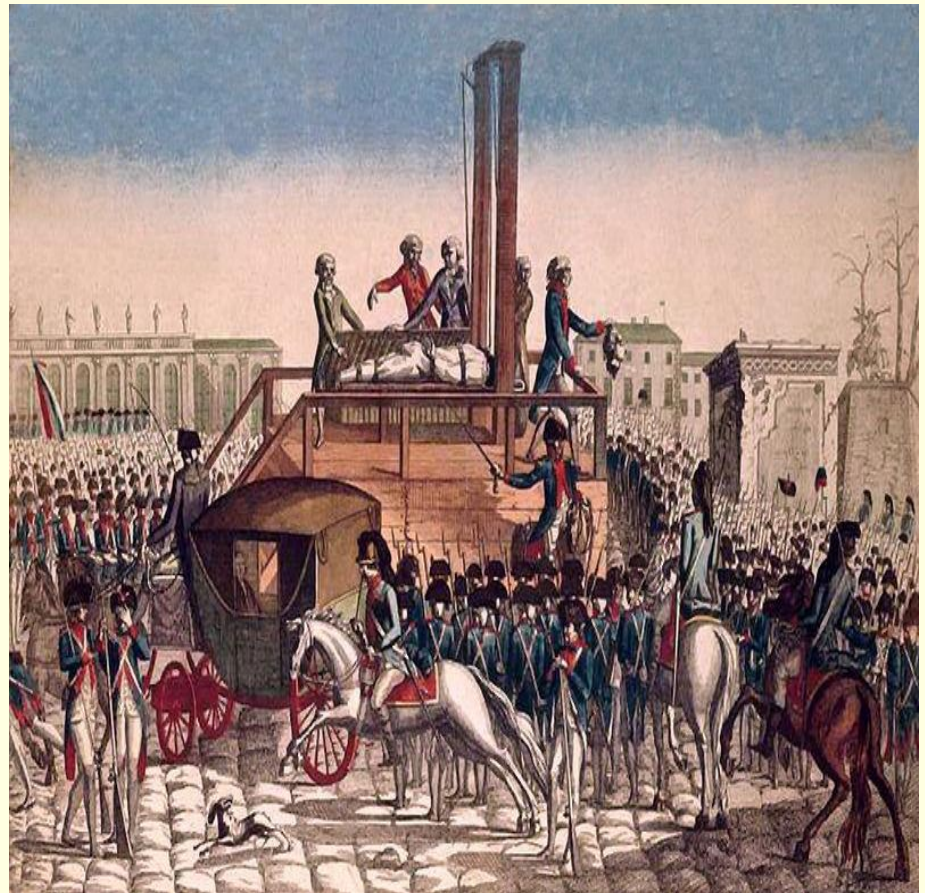
sansculoti – městské lidové vrstvy

2. fáze 1792 - 1793

- protirevoluční tažení = Rakousko + Prusko na pomoc králi proti povstalcům --- koaliční válka proti revoluční Francii
 - **KONVENT** (bez zastoupení nejnižších vrstev)
 - Nejsilnější pozice – **girondisté** /pravice/
x radikální **jakobíni** /levice/ == chtějí odstranit krále a vyhlásit republiku
- 22.9. 1792 = vyhlášena **republika**

2. fáze 1792 - 1793

- Na nátlak jakobínů v lednu **1793** = **poprava krále**
- Ludvík XVI. st'at gilotinou jako velezrádný „občan Kapet“

Další osudy královské rodiny

- V říjnu 1793 popravena i Marie Antoinetta
- 8letý Ludvík dán na převýchovu na venkov do chudé rodiny

3. fáze 1793 – 1794

= x Francii válčí další evropské státy - Anglie, Nizozemí, Španělsko aj. /reakce na popravu krále/

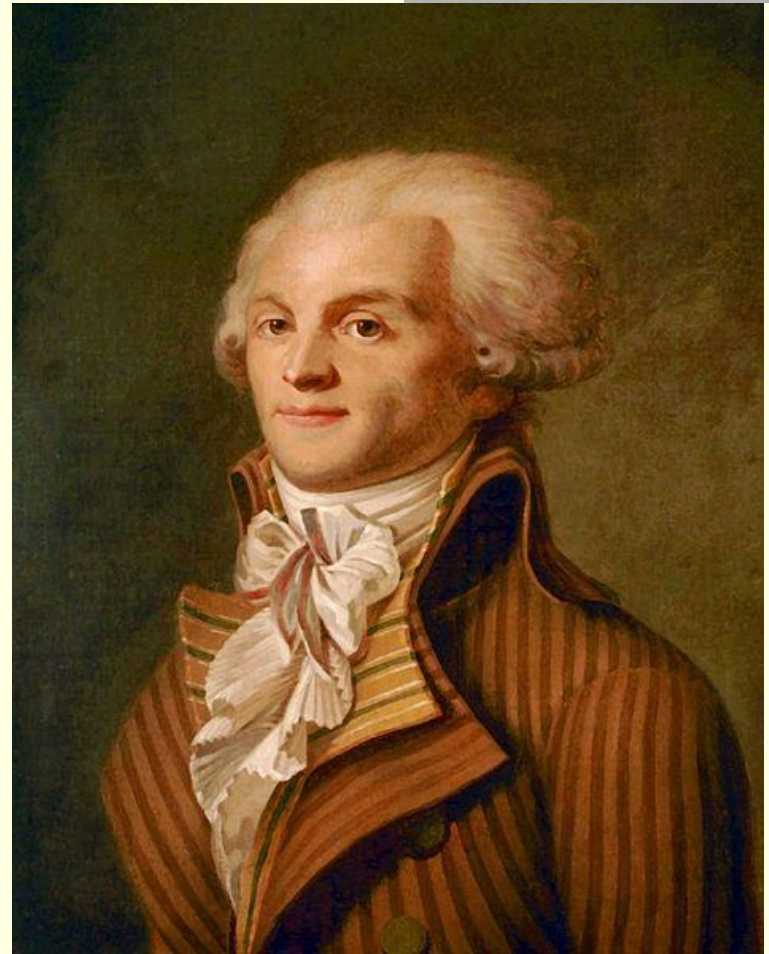
- Zhoršení situace ve Francii – drahota, nezaměstnanost, hlad
- Rozpor mezi girondisty a jakobíny
- K moci se dostávají - **jakobíni**

==== **jakobínská diktatura**

Revoluční teror – zbavují se svých odpůrců

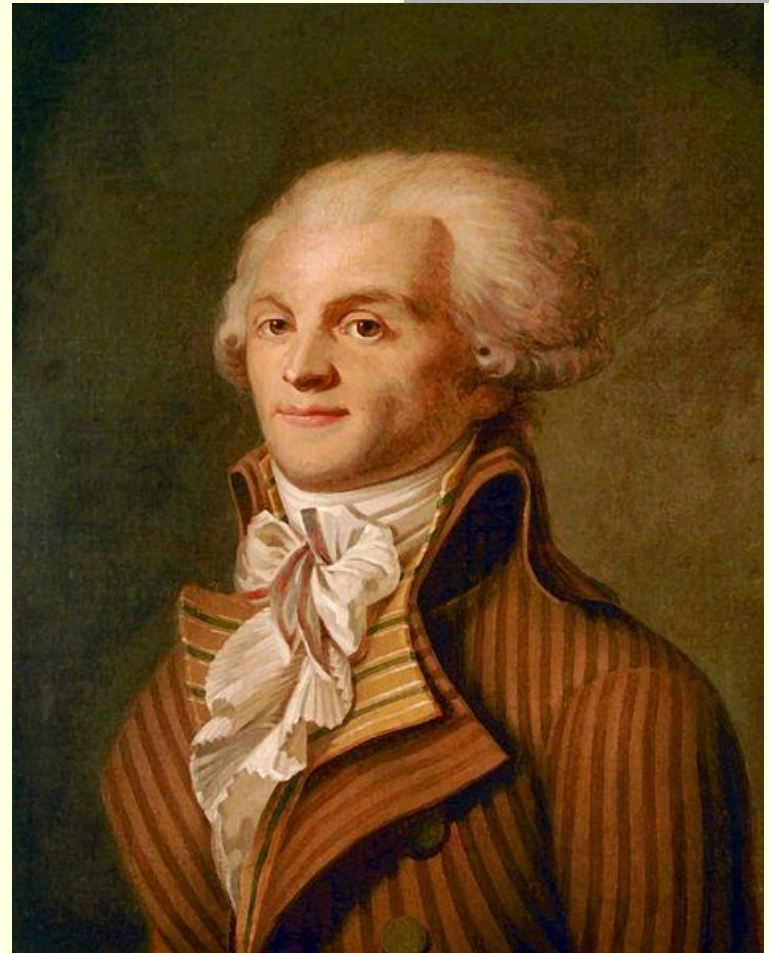
3. fáze 1793 – 1794

- V čele jakobínů = **Maximilien Robespierre**
- **Výbor pro veřejné blaho**
- Zpočátku podpora chudiny
- Tvrdá opatření jakobínů – často i proti nevinným

3. fáze 1793 – 1794

- Hromadné popravy na náměstí Republiky /Svornosti/
- Jakobíni ztrácejí podporu lidu
- Vznik opozice
- 26.7. 1794 – Robespierre zatčen a popraven = **thermidorský převrat**

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Robespierre.jpg?use_lang=cs

Výsledky a hodnocení revoluce

- Úspěšná revoluce
- Změna uspořádání francouzské společnosti
- Zrušeny feudální přežitky
- Církev zbavena majetku a podřízena státu
- Odstraněn starý feudální režim
- Industrializace země
- Rozvoj podnikání a tržní ekonomiky
- Změna mezinárodního postavení Francie
- Vliv na dění v Evropě

Zdroje

- Dějepis 3 pro gymnázia a střední školy: Novověk. Milan Hlavačka. SPN. Praha 2006
- Dějepis II. v kostce pro střední školy. Marie Sochrová. Fragment
- Zdroje obrázků : **dostupné pod licencí Public Domain na:** www.commonswikimedia.cz

© MARTINA GRILLOVÁ